

Konkursy przyrodnicze rozwijające zainteresowania chemią

Iwona Wirkus-Romanowska, Agnieszka Mach, Aleksandra Kosmala,
Natalia Przysiężna, Marek Beszczyński

Szkoła Podstawowa i Gimnazjalna Gedanensis

Reprezentujemy Podstawową Szkołę i Gimnazjum Gedanensis w Gdańsku. Stowarzyszenie Szkoły Gedanensis powstało w lipcu 1992 roku z inicjatywy nauczycieli i rodziców, którzy pragnęli utworzenia nowoczesnej i przyjaznej dziecku szkoły, posiadającej własny program dydaktyczno-wychowawczy. Pomagamy dostrzec uczniom ich własne umiejętności i predyspozycje oraz uświadomić swoje możliwości. Zależy nam na przekazaniu uczniom wymiaru praktycznego zdobytej wiedzy, stosujemy nowoczesne metody nauczania oraz stwarzamy uczniom dobre warunki do rozwoju intelektualnego.

Szkoła nie dysponuje dużym zapleczem chemicznym, brak jest też sali przedmiotowej. Bardziej skomplikowane doświadczenia wykonuje się raczej rzadko, bo trudno jest demonstrować niektóre z nich, gdy nie ma się pewności o bezpieczeństwie uczniów. Chemię jednak można szerzyć nie tylko przy okazji zajęć lekcyjnych, ale również podczas wykonywania gazetek klasowych związanych z tematyką chemiczną, konkursów typowo chemicznych lub związanych z chemią pośrednio. Chcielibyśmy zaprezentować konkursy przyrodnicze, które przybliżają uczniom świat chemii.

Konkurs „Bęc jabłkiem w głowę” jest konkursem przyrodniczym skupiającym w sobie esencję nauk: chemii, fizyki i biologii. Powstał on stosunkowo niedawno, a uczniowie Gedanensis od razu wyrazili wielki entuzjazm i czynnie w nim uczestniczą, zarówno na poziomie szkoły podstawowej, jak i gimnazjum. Konkurs składa się z kilku etapów. W każdym z nich zespoły prezentują wiedzę przyrodniczą, a także przedstawiają samodzielnie wykonane eksponaty. Chemiczne eksperymenty stanowią stały element tego konkursu. Dzień prezentacji zamienia się w mini festiwal nauki. W tym roku niesamowitych wrażeń dostarczyły nam dwie grupy realizujące temat „Zabawy z chemią” Dzięki chłopcom mogliśmy zobaczyć mini wulkan, który sypał iskrami i popiołem oraz niezapomniane zjawisko – węża faraona. Z podpalonego kilkucentymetrowego kawałka rodanku rtęci wyrósł płaski wąż o długości chyba metra. Dziewczynki przygotowały szereg doświadczeń ilustrujących barwność reakcji chemicznych. Konkurs przyrodniczy „Bęc jabłkiem w głowę” pokazuje, że naszym uczniom nie brakuje pomysłów, wyobraźni, chęci poznawania świata i pracowitości.

W bieżącym roku szkolnym swoją pierwszą edycję miał konkurs „Galeria Ludzi Sławnych”. Zadaniem uczestników konkursu było wybranie znanej postaci m.in. ze świata nauki, wykonanie jej portretu, a następnie napisanie krótkiej notatki biograficznej i uzasadnienia, dlaczego jest sławna. Konkurs cieszył się wielkim zainteresowaniem uczniów. Sugeruje to, że powiązanie artystycznej oprawy z tak trudnym dla wielu przedmiotem – chemią, zachęca uczniów do zapoznania się z nim.

Od 1999 roku uczniowie Gedanensis uczestniczą również w etapie szkolnym i rejonowym konkursu chemicznego. Pomimo sumiennego przygotowania się nie osiągają oni wysokich pozycji. Nie to jest jednak najważniejsze. Każde spotkanie z chemią poza murami szkoły sprawia, że zaczynają szerzej się nią interesować. Dowodem na to są ciekawostki, które przynoszą na zajęcia lekcyjne, przykłady doświadczeń, jakie moglibyśmy wykonać, samodzielnie wykonane wskaźniki np. z czerwonej kapusty, soku jagodowego, esencji herbacianej.

Od kilku lat w Gimnazjum Gedanensis funkcjonuje również kółko chemiczne. Trudno jest realizować zajęcia pozalekcyjne skoro brak jest sali przedmiotowej, ale obietnica kontaktu z światem chemii eliminuje wszelkie ograniczenia. Dlaczego kółko jest ważne dla uczniów? Przede wszystkim pozwala ono na bezpośredni kontakt z odczynnikami chemicznymi i sprzętem laboratoryjnym. Każdy uczestnik może samodzielnie wykonywać interesujące go doświadczenia, prezentować ich wyniki innym uczniom. Sam proces wyszukiwania doświadczeń chemicznych bywa dla wielu osób niezwykle przygodą. Najprzyjemniejsze są momenty, gdy każde zaplanowane przez ucznia doświadczenie przebiega zgodnie z planami. Niejednokrotnie trzeba jednak takie doświadczenie powtarzać, szukać innego rozwiązania i wtedy uczniowie miewają fascynujące propozycje rozwiązań. Jako nauczyciel chemii nigdy nie zapomnę odrzutowego samochodu, którego napęd stanowi chloran potasowy i cukier umieszczone w łusce od naboju. Zaplanowane doświadczenie nie przebiegało zgodnie z planami. Uczniowie wielokrotnie próbowali je wykonywać, aż w końcu zadziałało jak należy – podpaliliśmy lont i ... samochodzik ruszył. Radość uczniów była ogromna.

Każdy kontakt z chemią, mniej czy bardziej profesjonalny, rozbudza zainteresowanie w każdym uczniu. Niezależnie od wyników osiąganych na sprawdzianach, chętnie eksperymentują chemicznie, bo *uczniowie czekają tylko, aby rozwinąć w nich pasję poszukiwacza wiedzy*.